

тим інвалідам, які не в змозі самостійно користуватися звичайними видами громадського транспорту.

Таким чином, турбота про інтеграцію інвалідів у суспільство, включає не тільки будівництво пандусів і з'їздів, а й цілу низку заходів щодо усунення всіх можливих бар'єрів, а також створення окремих державних інститутів, що координують та контролюють проведення державної політики щодо інвалідів.

Світовим комітетом з інвалідів, Інститутом Франкліна та Елеонори Рузвельт засновано щорічну міжнародну премію за турботу про інвалідів імені Франкліна Делано Рузвельта, яка вручається державі, яка досягла значного прогресу у вирішенні завдання повноцінної участі інвалідів у житті суспільства.

Деякі дослідники вже свідчать про конвергенцію національної політики в галузі інвалідності таких держав, як Велика Британія, Канада, США, Німеччина, Австралія, Японія і є впевненість, що серед цих держав є місце і Україні.

Костюк Юрій Вікторович

аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення

Навчально-наукового інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА РЕАБІЛІТАЦІЮ В УКРАЇНІ

Основним законодавством України передбачено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України) [1] та права кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст. 49 Закону України «Про охорону здоров'я») [2], передбачає, що кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я, яке гарантує захист прав і свобод громадян, охорона їх здоров'я є пріоритетним напрямом

діяльності нашої держави. Тому соціальний захист осіб з інвалідністю в Україні передбачає низку заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб з особливими потребами, яким потрібно інтегруватись у суспільне життя. Одним із таких заходів, на думку вчених, є діяльність, спрямована на реабілітацію осіб з інвалідністю. Метою реабілітаційного впливу є розвиток реабілітаційного потенціалу осіб з інвалідністю, який має складну структуру (соматичний, соціальний та особистісний компоненти). Крім того, відповідно до суміжних міжнародних програм щодо соціального захисту осіб з інвалідністю, у яких бере участь Україна, слід вказати, що вони мають першочергову спрямованість на визначення осіб з інвалідністю рівноправними учасниками суспільного життя [3, с. 218].

Слід відмітити, що ст. 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» особою з інвалідністю є особа зі стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, наслідком травм або з уродженими дефектами, що призводить до обмеження життєдіяльності, до необхідності в соціальній допомозі і захисті [4]. Діяльність держави щодо осіб з інвалідністю виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціально-побутових і соціально-психологічних умов для задоволення їх потреб у відновленні здоров'я, матеріальному забезпеченні, посильній трудовій та громадській діяльності.

Розглядаючи з боку держави соціальний захист осіб з інвалідністю в більшості передбачано грошові виплати, засобів пересування, протезування, орієнтації і сприйняття інформації, пристосованого житла, у встановленні опіки або стороннього догляду, а також пристосуванні забудови населених пунктів, громадського транспорту, засобів комунікацій і зв'язку до особливостей осіб з інвалідністю.

Досить значним слід виділити Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», оскільки саме він, згідно конституційних положень, передбачає основні засади створення правових, соціально-економічних, організаційних умов для усунення або компенсації обмежень життєдіяльності,

викликаних порушенням здоров'я зі стійким розладом функцій організму, функціонування системи підтримання осіб з інвалідністю фізичного, психічного, соціального благополуччя, сприяння їм у досягненні соціальної та матеріальної незалежності.

Даний закон передбачає, що реабілітація осіб з інвалідністю є системою медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму, усуненні обмежень їх життєдіяльності для досягнення і підтримання соціальної і матеріальної незалежності, трудової адаптації та інтеграції в суспільство [5].

Важливим слід підкреслити, що осіб з інвалідністю розділяють на першу, другу або третю групу, такий поділ залежить від складності ступеня розладу функцій організму та обмеження життєдіяльності осіб. Дана стаття дозволяє зрозуміти, що реабілітація осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю здійснюється в лікувально-профілактичних закладах, реабілітаційних установах відповідного типу.

Розглядаючи реалізацію прав осіб з інвалідністю на реабілітацію, слід виділити думку В. А. Оверенчука, який виділяє основні фактори, що впливають на рівень розвитку забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю: законодавче забезпечення; фінансово-економічні фактори; рівень розвитку соціальної сфери суттєво залежить від економічної ситуації в цілому в країні та результатів економічного обґрунтування окремих програм й рівня фінансування соціальних програм; соціально-культурні фактори, які можуть мати вплив при прийнятті рішення щодо необхідності державної або суспільної підтримки осіб з інвалідністю; географічні фактори; забезпеченість кваліфікованим персоналом; освітньо-наукові фактори [6, с. 128].

Передбачена вище думка автора є досить значною, оскільки кожен з цих факторів передбачає покращення функціонування системи реабілітації осіб з інвалідністю. Проте, слід відмітити, що дані фактори відносяться виключно до державних інфраструктурних об'єктів реабілітації, а інфраструктурні об'єкти

реабілітації, які підпорядковуються громадським організаціям або є приватним підприємством не можуть повністю чи частково відповідати даним факторам.

Розглядаючи правове регулювання процесу реабілітації осіб з інвалідністю можна виділити певну мету даної реабілітації, яка передбачає значний розвиток реабілітаційного потенціалу осіб з інвалідністю, проте даний процес не може бути завершеним тільки на реалізаційних заходах, оскільки навіть після реабілітаційних заходів досить складним кроком перед особою з інвалідністю є соціалізація його в суспільстві. Тому досить проблематичним залишається соціальний та особистісний складник, який має похідний характер від взаємодії особи і суспільства, що дозволяє виділити два напрямки реабілітаційного впливу, де першим напрямком є реабілітаційні послуги, що забезпечують відновлення функцій організму, підвищення його активності при виконанні певних побутових задач чи дій, а другим напрямком слід виділити соціалізацію особи з інвалідністю після реабілітаційних заходів у суспільстві чи опосередкованій взаємодії із людьми, що можуть сприяють чи перешкоджати реалізації його потенційних можливостей

Передбачене вище дозволяє зазначити, що на сьогоднішній день чине законодавство України незважаючи на певні недоліки має доволі сучасний інструментарій щодо визначення таких станів здоров'я людини, що виникають після хронічних форм захворювань і при інвалідності.

Підсумовуючи наведене, вважаємо, що в Україні на сьогодні існує досить сучасне законодавство в сфері реабілітації осіб з інвалідністю та досить прогресивна система заходів реабілітації осіб з інвалідністю, які включають установи, організації та підприємства різних форм власності які спрямовані на належну реалізацію реабілітації осіб з інвалідністю. Проте, незважаючи на позитивні моменти, слід також виділити певні проблеми, а саме: доступність об'єктів інфраструктури для осіб з інвалідністю, фінансова доступність та забезпеченість цих закладів спеціалістами і обладнанням. Тому, окремо можна виділити, що в подальшому досить вадливим постає питання більш глибокого

вивчення потреб осіб з інвалідністю в реабілітаційних послугах, можливостей використання сучасних підходів до реабілітації, аналіз можливостей більш активного залучення до реабілітації організацій третього сектору.

Джерела:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII Відомості Верховної Ради України. 1993. № 4. Ст. 19.
3. Малюга Л. Ю. Соціальний захист інвалідів та постраждалих внаслідок катастрофи на ЧАЕС в Україні: навч. посіб. Київ: Алтера, 2016. 324 с.
4. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 року № 875-XII Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 21, ст.252
5. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 6 жовтня 2005 року № 2961-IV Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 2-3, ст.36
6. Оверчук В. А. Аналіз регіональної інфраструктури забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю в Україні. Міжнародний науково-виборний журнал 2 '2019 (43). С. 124-128

Науковий керівник: Малюга Леся Юріївна д.ю.н, доцент кафедри кафедри трудового права та права соціального забезпечення Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.